

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 19. januar 2017

Sag 209/2016

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Anders Skaaning Mathiesen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Næstved den 3. juli 2015 og af Østre Landsrets 14. afdeling den 5. februar 2016.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Marianne Højgaard Pedersen, Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs og Lars Apostoli.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 930 a, jf. § 936, stk. 1.

Påstande

Parterne har samstemmende nedlagt påstand om, at landsrettens og byrettens dom ophæves, og at sagen hjemvises til fornyet behandling i byretten, subsidiært at Højesteret konverterer straffen i medfør af § 3, stk. 2, i lov om international fuldbyrdelse af straf.

Anbringender

Parterne har anført, at kapitel 6 a om fuldbyrdelse af afgørelser om fængselsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning, der blev indsat i EU-straffuldbyrdelsesloven ved lov nr. 347 af 14. maj 2008, ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde. Fuldbyrdelsen af den polske straffedom skal i stedet ske efter reglerne i lov om international fuldbyrdelse af straf, og efter § 3, stk. 2, i denne lov skal straffen omsættes efter reglerne i artikel 11 i Europarådets konvention fra 1983 om overførelse af domfældte.

Årsagen til, at EU-straffuldbyrdelsesloven ikke finder anvendelse, er Polens forbehold i medfør af artikel 28, stk. 2, i Rådets rammeafgørelse 2008/909/RIA af 27. november 2008. Dette forbehold indebærer, at de hidtil gældende regler i lov om international fuldbyrdelse af straf finder anvendelse på polske straffedomme, som er afsagt før den 11. december 2011. Den polske anmodning om fuldbyrdelse af den betingede dom af 19. august 2009, der som følge af vilkårsovertrædelse blev gjort ubetinget ved kendelse af 9. juli 2010, er da heller ikke fremsat på grundlag af rammeafgørelsen.

Ved afgørelsen af 24. marts 2014 har Justitsministeriet lagt til grund, at overtagelsen af fuldbyrdelsen af den polske straffedom skal ske efter reglerne i EU-straffuldbyrdelsesloven, og byretten og landsretten har lagt denne forudsætning til grund. Det må antages, at fejlen har væsentlig betydning for resultatet, idet en omsætning af den polske fængselsstraf efter reglerne i § 3, stk. 2, i lov om international fuldbyrdelse af straf vil indebære en betydeligt mildere straf end 1 års fængsel under de omstændigheder, der er tale om i det foreliggende tilfælde.

Fristreglerne i udleveringslovens § 16, jf. § 18 b, stk. 5, 2. pkt., angår beslutningen om udlevering og afskærer ikke den pågældende fra at fremføre indsigelser om valget af fuldbyrdelsesregler under den efterfølgende behandling af sagen om fuldbyrdelse af straffen for domstolene.

En afgørelse i overensstemmelse med den principale påstand indebærer hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved byretten, hvilket må foretrækkes af hensyn til muligheden for behandling af spørgsmålet om sanktionsfastsættelsen i to instanser.

Supplerende sagsfremstilling

I et brev af 2. oktober 2014 fra Regionalretten i Poznan til Justitsministeriet hedder det bl.a.:

[Dansk oversættelse]

”Bortset fra ovennævnte bemærker vi at de bestemmelser, der gennemføres i forbindelse med Rådets Rammeafgørelse nr. 2008/909/JHA af den 27. november 2008, hvad angår begæringen om princippet om gensidig anerkendelse af domme i kriminelle sager hvori der idømmes fængselsstraffe eller foranstaltninger der indebærer frihedsberøvelse med retshåndhævelse i Den europæiske Union, ikke anvendes på domme afsagt

i Republikken Polen før den 5. december 2011, og eftersom dommen fra Distriktsretten Poznan-Stare Miasto i Poznan, reference VIII K 632/09 blev afsagt over for T den 19. august 2009. Det er også af denne årsag at den attest der beskrives i Rådets Rammeafgørelse nr. 2008/909/JHA ikke kan udstedes.”

I Justitsministeriets brev af 27. januar 2015 til Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi er bl.a. anført følgende:

”Ved vedlagte brev af 2. oktober 2014 har de polske myndigheder anmodet de danske myndigheder om at fuldbyrde den fængselsstraf på 1 år, som T blev idømt ved dom af 19. august 2009 afsagt af Retten i Poznan.

I den anledning skal Justitsministeriet anmode Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi om snarest muligt at foranstalte, at straffuldbyrdelsen påbegyndes.

Det bemærkes, at overtagelse af straffuldbyrdelsen i henhold til udleveringslovens § 10 b, stk. 3, sker efter reglerne i lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union (lovbekendtgørelse nr. 213 af 22. februar 2013).

Af sidstnævnte lovs § 54, stk. 2, følger, at afgørelsen om fuldbyrdelse i Danmark af den i Polen idømte straf træffes ved dom, hvorfor Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi anmodes om at foranledige sagen indbragt for retten. Indbringelsen sker efter reglerne i lovens § 54 a.”

Retsgrundlag

Rådets rammeafgørelse 2008/909/RIA af 27. november 2008 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme i straffesager om idømmelse af frihedsstraffe eller frihedsberøvende foranstaltninger med henblik på fuldbyrdelse i Den Europæiske Union er gennemført i dansk ret ved lov nr. 347 af 14. maj 2008. Ved denne lovændring blev bl.a. kapitel 6 a om fuldbyrdelse af afgørelser om fængselsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning indsat i EU-straffuldbyrdelsesloven.

Artikel 28 i rammeafgørelsen af 27. november 2008 har følgende ordlyd:

”Artikel 28

Overgangsbestemmelse

1. Anmodninger, der modtages inden den 5. december 2011 skal fortsat være omfattet af eksisterende retsakter om overførelse af domfældte. Anmodninger, der modtages efter nævnte dato, vil være omfattet af de regler, som medlemsstaterne har vedtaget i henhold til denne rammeafgørelse.

2. Enhver medlemsstat kan dog i forbindelse med vedtagelsen af denne rammeafgørelse fremsætte en erklæring om, at den i tilfælde, hvor den endelige dom er afsagt før den deri angivne dato, som udstedelses- og fuldbyrdelsesstat fortsat vil anvende de eksisterende retsakter om overførelse af domfældte, der gælder inden den 5. december 2011. Fremsættes en sådan erklæring, finder de nævnte retsakter anvendelse i disse tilfælde i forhold til alle andre medlemsstater, uanset om de har fremsat samme erklæring. Den pågældende dato må ikke ligge senere end den 5. december 2011. Nævnte erklæring offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. Den kan til enhver tid tilbagekaldes.”

Polen har afgivet en erklæring som nævnt i artikel 28, stk. 2, i rammeafgørelsen af 27. november 2008, således at reglerne i rammeafgørelsen ikke finder anvendelse på polske domme, der er afsagt før den 5. december 2011.

Højesterets begrundelse og resultat

Af de grunde, som parterne har anført, tager Højesteret deres samstemmende principale påstand til følge.

Thi kendes for ret:

Byrettens og landsrettens dom ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling ved byretten.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for byret, landsret og Højesteret.

D O M

Afsagt den 5. februar 2016 af Østre Landsrets 14. afdeling (landsdommerne Henrik Gam, Jeanett Bukhave (kst.) og Jakob Bjerre (kst.)).

14. afd. nr. S-2317-15:

Anklagemyndigheden

mod

T

(cpr.nr. ...)

(advokat Anders Skaaning Mathiesen, besk.)

Næstved Rets dom af 3. juli 2015 (1573/2015) er anket af domfældte med påstand om frifindelse, subsidiært hjemvisning og mere subsidiært om formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Forklaring

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at han var indkaldt til og deltog i retsmødet i Polen forud for dommen i 2009. Han repræsenterede sig selv. Han er ikke advokat. Han var ikke indkaldt til det retsmøde, der i 2010 førte til, at den betingede dom blev ændret til en ubetinget fængselsstraf. Han boede i Poznan på det tidspunkt. Han vidste ikke, at der udestod et erstatningskrav. Han troede, det hele var fratrullet den kaution på 10.000 zloty, som hans mor havde stillet for hans løsladelse. Hans mor fik ca. 2.000 zloty tilbage. Han gav sit samtykke til afsoning i Danmark, fordi

dommeren forklarede ham, at alternativet var udlevering til afsoning i Polen. Foreholdt, at det af retsbogen fra Retten i Næstved den 3. juli 2015 fremgår, at rettens mulighed for efterprøvelse af den polske afgørelse om ubetinget fængselsstraf og straffuldbyrdeleslovens § 10 blev drøftet, forklarede tiltalte, at dommeren da forklarede, at han risikerede at blive udleveret. Tiltaltes forsvarer rådede ham også til at acceptere den polske afgørelse og tiltræde fuldbyrddelse i Danmark.

Personlige forhold

Tiltalte har i landsretten om sine personlige forhold blandt andet forklaret, at han lider af rygsøjlegigt og modtager kontanthjælp. Kommunen tror på, at han kan gennemføre en re-validering med henblik på at få arbejde. Bortset fra universitetskurser i Polen har han ingen uddannelse. Han har erhvervserfaring med grafiske opgaver og konsulentopgaver. Hvis han skal afsone den polske dom, kommer han bagest i køen i kommunen, og han vil meget gerne i gang med revalidering.

Procedure

Forsvareren har til støtte for de nedlagte påstande om frifindelse, subsidiært hjemvisning og formildelse blandt andet anført, at tiltaltes samtykke over for byretten til fuldbyrddelse i Danmark er givet under den forudsætning, at alternativet var udlevering til Polen. Der er imidlertid ikke hjemmel i udleveringsloven til at udlevere tiltalte, idet han hverken var indkaldt til eller mødte i det retsmøde, hvor Retten i Poznan den 9. juli 2010 afsagde kendelse om at udløse den betingede fængselsstraf, som tiltalte blev idømt ved samme rets dom af 19. august 2009. Tiltalte er derfor berettiget til at tilbagekalde sit samtykke. Endvidere finder lov om fuldbyrddelse af visse strafferetlige afgørelser i den Europæiske Union (EU-fuldbyrddelsesloven, lbkg. nr. 213 af 22.

februar 2013) ikke anvendelse på de foreliggende polske afgørelser, der er truffet før den 5. december 2011, jf. overgangsbestemmelsen i Rådets Rammeafgørelse 2008/909/RIA, art. 28. Endelig gælder det, at straffuldbyrddelsen i Danmark skal ske efter lov om international fuldbyrdelse af straf m.v. (lbkg. nr. 740 af 18. juli 2005), jf. konvention om overførelse af domfældte, art. 11, hvorefter den polske straf skal omsættes til en straf, der er i overensstemmelse med dansk udmålingspraksis.

Anklagemyndigheden har heroverfor anført, at tiltalte var repræsenteret af forsvarer, da han i byretten gav samtykke til afsoning i Danmark, samt at han i sin ankemeddelelse af 26. august 2015 udtrykkeligt angav, at han alene ankede til formildelse af straffens længde. Endvidere følger det af EU-fuldbyrddelsesloven § 29 d, stk. 1, at tiltaltes samtykke er ufor nødvendent, idet han er dansk statsborger. Endelig er det anført, at fuldbyrdelse kan ske i Danmark, selvom de polske myndigheder har afslået at udfærdige en attest i medfør af EU-fuldbyrddelsesloven § 48, da de af bestemmelsen omfattede oplysninger de facto fremgår af sagens øvrige oplysninger.

Landsrettens begrundelse og resultat

Justitsministeriet traf den 24. marts 2014 afgørelse om, at de almindelige betingelser for udlevering af tiltalte til straffuldbyrddelse i henhold til den europæiske arrestordre af 7. januar 2013 var opfyldt. Ministeriet traf samtidig afgørelse om, at tiltalte skulle udleveres til de polske myndigheder til strafforfølgning for helt andre forhold.

Justitsministeriet fandt ikke, at der var forhold, som kunne begrunde afslag på anmodningen om udlevering i medfør af udleveringslovens § 10 c-i.

I medfør af udleveringslovens § 10 b, stk. 2 bestemte Justitsministeriet imidlertid, at der ikke skulle ske udlevering af tiltalte til straffuldbyrkelse i Polen, idet Danmark i stedet overtog fuldbyrkelsen. Samtidigt bestemte ministeriet, at overtagelsen af fuldbyrkelsen i medfør af udleveringslovens § 10 b, stk. 3, skulle ske i henhold til EU-fuldbyrkelsesloven.

Tiltalte, der indbragte den del af Justitsministeriets afgørelse, der vedrørte udlevering til de polske myndigheder til strafforfølgning, har ikke begæret ministeriets afgørelse om udlevering til straffuldbyrkelsen i nærværende sag indbragt for retten, jf. udleveringslovens § 18 b, stk. 5, 2. pkt., jf. § 16.

Under disse omstændigheder, og da det af forsvareren nu anførte ikke kan føre til et andet resultat, tiltræder landsretten, at fuldbyrkelsen af dommen af 19. august 2009 og kendelsen af 9. juli 2010 fra Retten i Poznan i Polen afgøres efter EU-fuldbyrkelseslovens kap. 6 a. Landsretten tiltræder endvidere, at tiltalte straffes med fængsel i 1 år.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 3, 1. pkt.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes, således at T straffes med fængsel i 1 år.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 3. juli 2015

Rettens nr. 1573/2015

Politiets nr. 1900-83210-00002-15

Anklagemyndigheden

mod

NAVNE OG ADRESSEBESKYTTELSE T

cpr-nummer ...

Sagen drejer sig om fuldbyrdelse i Danmark af en polsk afgørelse om ubetinget fængselsstraf.

Den 19. august 2009 idømte Retten i Poznan T fængsel i 1 år, betinget blandt andet med vilkår om betaling af en erstatning. Ved en kendelse af 19. juli 2010 gjorde den samme ret straffen ubetinget, fordi T ikke havde betalt erstatningen.

Ved en europæisk arrestordre af 7. januar 2013 anmodede de polske myndigheder om udlevering af T til fuldbyrdelse af fængselsstraffen i Polen. Det fremgår af Justitsministeriets afgørelse af 24. marts 2014, at T ikke gav samtykke til udlevering, men at han i givet fald ønskede fuldbyrdelse af fængselsstraffen i Danmark

Det fremgår videre af afgørelsen, at det var Justitsministeriets opfattelse, at de almindelige betingelser for udlevering var til stede, jf. udleveringslovens § 10 a, og at der ikke forelå forhold, som kunne begrunde afslag, jf. § 10 c-10 i. Justitsministeriet bestemte dog, at T ikke skulle udleveres, fordi Danmark skulle overtage fuldbyrdelsen af den polske dom.

Efter at de polske myndigheder den 2. oktober 2014 havde anmodet om fuldbyrdelse af fængselsstraffen indbragte anklagemyndigheden den 24. marts 2015 sagen for retten, jf. lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i EU § 54 og § 54 a.

Efter at sagen har været drøftet på to retsmøder har T endeligt tilsluttet sig anmodningen om fuldbyrdelse i Danmark.

Retten finder herefter, at betingelserne for fuldbyrdelse i Danmark er opfyldt, jf. lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i EU kap. 6 a.

Straffen tilpasses til fængsel i 1 år, jf. lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i EU § 29 b og straffelovens § 285, stk. 1, jf. § 279.

Thi kendes for ret:

T skal straffes med 1 års fængsel i Danmark.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.